

Interview met Pieter Smak

Onze vereniging heeft veel markante leden, die veel voor de club doen. Enkelen daarvan springen er zo uit, dat de ledenvergadering ze tot erelid benoemt. Die eer is afgelopen jaar Pieter Smak (inmiddels 83) ten deel gevallen. Hij is lid sinds 1984 en 15 jaar lang havencontactpersoon op Marken geweest. Heeft mede vormgegeven aan de website van de vereniging. Nog steeds kan hij het niet laten scheepsnaamborden voor de haven van Marken te maken. Laatst ook voor het 'Praethuys Piet Roos'. Hij past dus prima in de 'boeienlijn', onze serie interviews met bakens van de vereniging. Boeien hebben ook een eigen lichtkarakter: bij Pieter is 'Fixed' (altijd maar doorbrandend) zeker op zijn plaats.

De LIBRA II (Liefde Is Bij Regen Anders)

Ik kom uit Den Helder, mijn vader werkte bij de marine.

Als jongetje speelde ik vaak met mijn vriendjes op de marinehaven, tot grote ongerustheid van mijn moeder. Wij woonden aan de Keizersgracht. Dus al heel jong had ik mijn zelf gemaakt zeilbootje. Een plankje met mast en een oude zakdoek als zeil.

Het Marine Elektronisch Bedrijf, afdeling radar-systemen, was mijn eerste werkgever. Later ben ik naar Amsterdam verhuisd. Ik werkte toen bij NCR. In april 1975 verhuisd naar Landsmeer. Daar werd ik lid van de w.s.v. De Breek. De eerste optimist werd gekocht en daar leerde ik

"Sommige mensen van toen liggen ook nog steeds op Marken"

ook Piet van Bergen kennen. Het werd een vriendschap voor het leven. Piet lag met zijn tjalk 'Noorderlicht' op Marken, bij Het Y. In 1982 kocht ik de Libra II. De schouw lag in Hindeloopen. Een half afgebouwde Westerdijk zeeschouw voor 40.000 gulden, maar met een compleet inbouw houtpakket.

Waarom de naam Libra II? Mijn toenmalige schoonmoeder kwam uit een schippers familie. Haar grootvader had een vrachtschip, een motor-zeilschip (klipper), die op China voer. Zij vond het leuk om financieel een steentje bij te dragen. Vandaar de naam Libra II. Het tweede schip met deze naam in de familie.

Een jaar timmeren

Met mijn oudste zoon Bob, het IJsselmeer overgestoken. Mast gestreken en een set vuurpijlen mee! Via Monnickendam door vaarten en slootjes naar Landsmeer. Bij een goede kennis, met een trekker en kar, de Libra II op de wal getrokken. Ongeveer een jaar met tussenpauzes aan getimmerd. Vervolgens ging de Libra II naar een box op Hemmeland in Monnickendam. In 1984 vertelde Piet van Bergen, dat er een box vrij kwam op Marken. Ben van Huystee (inmiddels overleden erelid) was de havencontactpersoon toen. Hij was dat al vanaf het moment dat het Y een deel van die haven had, dat was in 1975. Hij wees me de plek toe! Sommige mensen van toen liggen ook nog steeds op Marken: Ab en Wijnand bijvoorbeeld. De Libra II heeft het tot nu toe (35 jaar) prima gedaan. In 1984 heb ik het onderwaterschip helemaal kaal gehaald (gritstralen). Vervolgens met ongeveer 15 liter bottom coat CR in de verf gezet. Het vlak is nog steeds puntgaaf. Het gat in de mastkoker moest wel worden gecorrigeerd! Als de mast gestreken was, lag de wimpel bijna 30 cm van uit het midden, over bakboord op de mast steun. De dieselmotor is er een keer uit getakeld en thuis (in de garage) vetvrij gemaakt, pakkingen vervangen en geschilderd. Zeer recent zijn de verstuivers en brandstofpomp gereviseerd. Loopt nu weer als een zonnetje.

Pieter Smak

De blokroosters, die ik ooit zelf uit een partij teakdelen maakte, gaan nog steeds prima mee. Het kostte me indertijd wel een nieuw zaagblad voor de timmerman, waarvan ik de zaagtafel had geleend. Wist ik veel, dat teak een aanslag pleegt op een cirkelzaag ...? De zwaarden zelf gemaakt. Ben van Huystee had 1-op-1 tekeningen van zijn zwaarden. Het hout gekochte bij de firma Fijnhout, die wisten precies wat ik nodig had!

Zeiltochten

Inmiddels hebben wij met Libra II al heel wat reizen gemaakt. Onder anderen in 1986 naar Sail Bremerhaven. Wij gingen er heen met een groep, waaronder diverse leden van Het Y. Uiteraard ook Piet van Bergen, met zijn tjalk "De tijd zal het leren". Het was een prachtige tocht. In Bremerhaven werden wij zeer gastvrij ontvangen. Uiteraard was alles tot in de puntjes geregeld – op zijn Duits

"sloeg iemand van een ander schip overboord"

Later met andere platbodems weer terug naar de diverse thuishavens. Voor het eerst zo lang op het Wad. Mijn mooiste tocht ooit! Daarna binnendoor via Delfzijl, Stavoren en Enkhuizen. Het was prachtig! Tijdens de tocht terug naar Nederland was er een incident dat gelukkig goed afliep. Op een avond, wij lagen voor anker, stak de wind op. In de schemering sloeg iemand van een ander schip overboord. Er werd alarm geslagen en binnen no time was iedereen in de weer met zijn zoeklicht. De stroom was namelijk sterk. Met grote snelheid dreef de drenkeling weg. Door met zoeklichten de drenkeling in de gaten te houden, heeft één van de schippers met een speedboot de drenkeling kunnen redden. Wat een saamhorigheid!

Er werden ook tochten gemaakt met leden van Het Y, bijvoorbeeld naar Terschelling. Daar lagen wij een keer 4 boten dik. De schipper van de eerste of de tweede boot langs de wal – ook een Y-lid – was een wat merkwaardig figuur. 's Ochtends rond 7 uur, gooide die plotseling zijn trossen los en riep "Ik ga varen". Daar stonden wij, 3 schippers, met onze slaperige koppen in pyjama of onderbroek op het dek. Diesels bij en met hulp van op de steiger staande Y-ers lagen de drie schepen weer stevig afgemeerd.

Zeilers - en dus ook Y-leden - helpen elkaar! Ik herinner mij, dat ik een keer op Vlieland lag en dat de toilet pomp lekte. Het is duidelijk dat er water en mogelijke urine onderin op het scheepsvlak lag. Ik kreeg het er alleen maar uitgepompt (handpomp en dweilen) door te gaan 'krenge' – de boot scheef te

trekken! Iedereen was erg behulpzaam bij het krenge. Weer eens wat anders! Na vele uren ploeteren was het scheepsvlak weer redelijk droog! Een nieuwe pomp was op Vlieland niet te koop. Geen probleem, spontaan werd een nieuwe pomp aangeboden door buurvrouw schipper. Uiteraard heb ik die wel betaald!

Marken

In 2003 nam ik de functie van 'havencontactpersoon' over van Ben van Huystee. In die tijd had de vereniging maar één havencommissaris en op Marken een contactpersoon. Er was trouwens altijd een goede samenwerking met het bestuur, let Vallenduuk, Henk Keuch en Gerrit van Empel toen die voorzitter was. In mei 2007 werd de hele haven gerenoveerd; o.a. werd de dijk voor de huizen verbreed. Er bestaat een regel dat de hoeveelheid water in de haven hetzelfde moet blijven. Dus werd de dijk tussen de haven en de Gouwe smaller. Met de uitvoerder – Jacob Stienstra – was het goed samen werken. Zo kregen wij er aan de dijkkant een paar extra boxen bij. Later, bij het baggeren in 2018, konden wij er weer een paar plekken bij maken. In die tijd vergaderden wij al met de gemeente over een toiletgebouw op de haven. Daar is nooit veel uitgekomen, veel papier, veel gepraat, maar geen verandering. We hebben nog steeds geen betere faciliteiten! Met Rijkswaterstaat was de samenwerking beter. Veel schepen van de bruine vloot waren eigenlijk te lang voor Marken en kwamen soms in ons stuk water keren. Dat was erg hinderlijk. Rijkswaterstaat heeft dat opgelost door een maximumlengte voor de bruine vloot op Marken in te stellen. Later - met de Marker Watersportvereniging – hebben we ook de hele elektra voorziening opnieuw aangelegd.

Vereniging

Op grond van mijn computerkennis, vroeg Cees den Hollander me om samen met nog enkele enthousiaste Y-ers, de Y-website helpen op te zetten. Daar heb ik in 2006 de Paul Niemanprijs voor gekregen. Door de jaren heen heb ik zoveel van de vereniging gekregen, alleen al de saamhorigheid! Ik mag dan wel nu erelid zijn, maar de contributie blijf ik toch betalen! De penningmeester zal dat wel oplossen, denk ik. Uiteraard gaat het meehelpen bij het onderhoud van de haven (en dus de naamborden) gewoon door bijvoorbeeld

Interview: Bob van der Winden
Windroos
Marken